

В. "24 часа"
02.03.2016 г., с. 11, 12

Защо точно той?

Георги Лозанов е удобна и лесна мишена за агресия, защото никой не стои зад гърба му, нито политически, нито икономически лобита

Ивайло Знеполски, коментира нападите срещу Георги Лозанов по повод неговата оставка от поста председател на СЕМ

През последните дни сме свидетели на рядко срещана масирана агресия в писмени и електронни медии, отличаваща се с неприкривана ненавист, стоварила се върху един човек. Изненадващо обектът не е нито кръвожаден бандит, нито banker крадец, нито подкупен магистрат, пускащ на свобода тези, чието място е зад решетките, нито олигарх, задкулисно дърпащ юздите на политиката и медиите. Става въпрос за един интелектуалец и университетски преподавател. Ето защо се опитам да си отговоря на въпроса „Защо точно той?“, какво е това непростимо обществено зло, което председателят на медийния регулатор Георги Лозанов е причинил и което не може да бъде простено.

Проследих повода за атаките: той изказа критично мнение за едно радиопредаване, което според него нарушава принципа на плурализма, гласува срещу предоставяне лиценз за един телевизионен канал, усъмнявайки се в способността му да спазва етичния кодекс на медиите, и най-накрая си подаде оставката в знак на протест против липсата на нормативна уредба, която да защити телевизионния ефир от проникването на това, което той, обобщено и символично, нарича „език на омразата“. В няколко поредни интервюта той изрази опасения, че либералните ценности в нашите електронни медии са заплашени, че дерегулацията от интернет е на път да се пренесе и на малкия екран, а с това - и стандартите за потъпкване на уважението към личността, толерантността и готовността да се чуе другият... Не открих в изявленията му лични нападки или обиди към когото и да било. Следователно не става въпрос за реципрочно действие, за персонална вражда.

В отправената срещу Георги Лозанов канонада не откривам нещо по същество срещу изложените от него аргументи. Вместо това в обект на отхвърляне се превръща самият той, личността му като такава. Уязвяването на индивида трябва по косвен път да обезсили аргументите, които е отказано да бъдат чути, камо ли коректно обсъдени и оборени.

Не че няма за какво да се спори. Например: как да разбираме плурализма на една медия - като принцип на всяко предаване или на програмната ѝ схема. Но нека видим каква е логиката в натрапването оплюване и окарикатуряване на Георги Лозанов. Намирам две основни причини за превръщането му в нещо като колективна мишена. Първата от тези причини изненадващо отвежда към културни архетипове, които наивно вярвах, че са преодолени с времето. Ще обознача условно тази причина с понятието превъплъщение на класовата омраза.

Под отличителните характеристики на Лозанов, които основателно или без основание му се приписват, се спотайва нещо от добре познатата, но днес социално денатурирана, пролетарска ненавист към буржоазното и градското. Непосредствено след 9 септември 1944 г. тази омраза е била двойно подплатена - в основата ѝ са както материални мотиви (богатство, социално неравенство), така и културни маркери (начин на живот,

облекло, забавления и т.н.). Днес материалният мотив на „пролетарската“ ненавист няма как да не отстъпи (с олигарсите, чието сърце бие отляво), но е останал културният ресантиман. Самият Георги Лозанов в материално отношение е един средно статистически гражданин - не живее в палат, не кара скъпа и мощна кола, дори въобще не шофира, не си прекарва ваканциите по топлите морета, не е обграден с кортеж от бодигардове...

Така че не тук е поводът.

Работата е в това, че в редица прослойки някогашният културен ресантиман е пуснал по-дълбоки корени. Излиза, че голяма част от неговите разгромители не се чувстват добре в градска среда и не са се освободили от чувството за културна малоценност. Вярно е, че Георги Лозанов донякъде е ексцентрик, че се облича неординерно и има вкус към живота. Но в същото време е и комуникативен, социален медиатор, отворен за различното и неочакваното. Това е един хомо луденс, играещ човек, който обича празниците и сам организира празници, обикновено се намира в центъра на компанията, остроумен е, великодушен, опрощаващ приятелски грехове в по-голяма степен, отколкото е полезно.

С други думи, наистина един неординерен човек, който носи цвят в обществото, разнообразява сивотата му и поради това по-скоро би трябвало да сме му благодарни, че е такъв, какъвто е. Само че има хора, които не само не притежават тези качества, но ги мразят. Всеки прекалено интелигентен, говорещ „гладко“ е мразен от тези, които говорят трудно, но в замяна на това неразбрано и по същество нямат за казване нещо, което да си струва да бъде чуто.

Изправени сме пред странно превъплъщение на пролетарската омраза, към „буржоазността“, към „пацифизма и хедонизма“. Нека видим какви са упреците обиди, които му се отправят. Георги Лозанов бил „израснал на жълтите павета“, тоест, в центъра на града, откъснат от истинския живот, от проблемите на хората, а защо не и от „истинския“ труд. Този израз подозрително напомня прочутата фраза на вожда Георги Димитров, който предупреждаваше народа, че пътят към светлото комунистическо бъдеще няма да бъде гладък като жълтите павета пред Народното събрание. Всички следващи „обиди“ произлизат от комплекса „жълти павета“. Лозанов е определян като: „столично денди“, „изискано маниерен“, „хайлайфно столичанче“, „книжен човек“, „естет“, като човек, отличаващ се с „изтънченост“, „софистицираност“, „фантазност“ и „неподражаемост“... „Обиди“, директно събуждащи асоциации с някогашния

архетип за народен изедник, тунейдец, който ни смуче кръвта. Не преувеличавам наистина в употреба е пуснатата директна лява реторика. Научаваме, че Георги Лозанов „паразитира върху общественния ресурс“. Той не работи, а „симулира мислене“. Паразит, който „цял живот е поемал само мед, мед и мед“. А за нас, другите, както се подразбира, остава жилото.

Най-манипулативното пускано в обращение твърдение е, че Лозанов ръководи медийния регулатор пет мандата, без да е работил и ден, например като радиорепортер. Сякаш регулацията на медиите е дело на тези, които работят в медиите, сякаш медиите са един затворен свят, обслужващ сам себе си. Нека припомним защо Георги Лозанов е канен толкова пъти да заеме този пост. Преди да влезе в СЕМ, той беше безспорно най-добрият медиен коментатор и анализатор. Неговите колонки във вестник „Култура“ направиха цяла епоха, превърнаха обичайната дотогава у нас информативна хроника за телевизионните предавания в журналистически жанр, използващ езика на съвременната наука, поставящ важните социални и естетически проблеми.

Статиите му събудиха публичен интерес и привлякоха вниманието върху него. Неслучайно той в сътрудничество с кръг съмишленици постави проблема за медийната регулация, преди необходимостта от медийна регулация да бъде осъзната от професионалистите и политическата класа. Създаването на тази регулация в определен смисъл е и негово дело, както и изработването на моралните журналистически стандарти. Надявам се, че това ще го потвърдят многобройните млади журналисти, които са преминали през уроците му във Факултета по журналистика, ако, подложени на друга „школовка“, вече не са забравили тези уроци. Така че, ако Лозанов има нещо зад гърба си, това са собствените му познания и умения, репутацията му на търсен медиен експерт, който не говори само неща, които се харесват.

Стигам и до втория отговор на въпроса „Защо точно той?“. Въпросът е свързан с внушенията, че Георги Лозанов е човек, отъркващ се във всяка власт, че седи с години в медийната регулация заради угаждане на властта. Отново голословни подмятания - не се посочва и един-единствен пример, който да удостовери, че той е провел решение на СЕМ, което е поръчано „от горе“, което обслужва частен партиен интерес и е в ущърб на публичния интерес. Истината, както обикновено, е точно обратната - Георги Лозанов е удобна и лесна мишена за агресия именно поради това, че никой не стои зад гърба му нито политически, нито икономически лобита. Следователно няма и пречки върху гърба му да се стовари цялата грубиянска безцеремонност, на която е способна нашата среда. Ситуация, не много по различна от тази мутри да засекат някой безобиден пътник по магистралата и да му избият зъбите, защото със своето спазване и позоваване на пътните правила пречи на скоростта им.

Неприятното в цялата тази афера е и друго, надхвърлящо последствията от агресията към отделния човек - а именно потъпкването на ценностите и принципите, свързани с либералното. От жлъчните нападки не става съвсем ясно дали с прикачването на понятието „либерал“ на Георги Лозанов се стремят лично да го уязвят, или чрез неговия изкривен образ се домогват до окарикатуряване на самите либерални ценности. Понятието либерализъм не е еднозначно и тъкмо на това разчитат разгромителите на Лозанов. В масовото съзнание „либералното“ се свързва преди всичко с икономическия либерализъм и експанзията на международния капитал,

която хората усещат като заплаха. Ето защо, обругавайки го като либерал, като „медиен либерал“, те разчитат на отключените в масовото съзнание негативни асоциации. Като в същото време грижливо избягват темите, които Георги Лозанов и самият либерализъм поставят - за смисъла и механизмите на медийната регулация, за морала в медиите, за отговорността на медиите към моралното здраве на българите, за толерантността и плурализма. Все неща, тихомълком превърнати в мръсни думи.

Ненавистта към либерала Георги Лозанов се слива с ненавистта към либералните ценности и в един от коментарите логично води до призив с нацистки привкус за физическа разправа. Лозанов трябва да сподели съдбата на либералите, да бъде изправен с лице към стената: „И стойте с лице към стената, докато ви извикат! Време му е и на Гого да се обърне към стената. И тихо да чака, докато го извикат.“ Не е за вярване! Неприятелите на демокрацията са тук - в разградения от нас самите двор!